

Odwołanie darowizny

data aktualizacji: 2019.02.07 autor:

Analiza liczby sporów sądowych prowadzi do wniosku, że próby odwołania darowizny zdarzają się nadzwyczaj często. Zgodnie z przepisami, darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności.

Przepis ten odpowiada powszechnemu przekonaniu o powstaniu pomiędzy darczyńcą i obdarowanym więzi wdzięczności stanowiącej moralny ekwiwalent aktu jednostronnego przysporzenia na rzecz obdarowanego. Stąd też przepis ten wprowadza sankcję w postaci możliwości odwołania darowizny przez darczyńcę w przypadkach skrajnego zachowania się w tym zakresie przez obdarowanego - okazania przez niego rażącej niewdzięczności.

Niewdzięczność może być stwierdzona dopiero po uwzględnieniu całokształtu okoliczności dotyczących zarówno obdarowanego, jak i darczyńcy. Należy uznać, że dla oceny, czy w konkretnej sytuacji mamy do czynienia z niewdzięcznością istotne znaczenie powinno mieć nie tylko samo zachowanie obdarowanego, lecz także zachowanie darczyńcy po wykonaniu darowizny. Zachowanie darczyńcy może mieć istotne znaczenie dla stwierdzenia istnienia przesłanki "niewdzięczności", w szczególności wtedy, gdy darczyńca prowokuje obdarowanego do określonych zachowań, które stanowią następnie faktyczną podstawę dla odwołania darowizny. Przy dokonywaniu oceny, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z niewdzięcznością obdarowanego, nie można bowiem abstrahować od przyczyn konfliktu istniejącego między darczyńcą i obdarowanym.

Przykłady rażącej niewdzięczności na tle orzecznictwa sądowego są stosunkowo obszerne i obejmują bardzo różne przejawy zachowania obdarowanego, które kwalifikowane są jako rażąca niewdzięczność. Uporczywe niedopełnianie np. obowiązków rodzinnych względem darczyńcy może być traktowane w szczególnych przypadkach jako przejaw rażącej niewdzięczności.

Ocena, czy niewdzięczność okazywana przez obdarowanego jest rażąca, powinna być dokonywana z uwzględnieniem zobiektywizowanych kryteriów. Przy dokonywaniu takiej oceny nie można jednak nie uwzględnić charakteru konkretnych relacji między obdarowanym i darczyńcą oraz norm wyznaczających zakres akceptowalnych zachowań zarówno w całym społeczeństwie, jak i w grupie społecznej, do której należy darczyńca. Nie powinny być uznawane za rażąca niewdzięczność zwykłe konflikty rodzinne (życiowe), mieszczące się w granicach przyjętych w środowisku, do którego należy darczyńca. W orzecznictwie zostało zaprezentowane stanowisko, zgodnie z którym jako rażąca niewdzięczność może być potraktowane zachowanie obdarowanego, które, oceniając rzecz rozsądnie, musi być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę.

Czyny skierowane w stosunku do osób trzecich względem darczyńcy nie mogą uzasadniać odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności nawet wtedy, gdy osoby te są członkami rodziny darczyńcy, a skierowane wobec nich zachowania obdarowanego były przykre dla darczyńcy.

W wyniku odwołania darowizny obdarowany jest zobowiązany względem darczyńcy do zwrotu

przedmiotu darowizny na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Joanna Chrostowska, radca prawny

Kancelaria Radcy Prawnego

Skierniewice, ul. Jagiellońska 29 lok. 410

kancelaria.chrostowska@gmail.com, joanna.chrostowska.oirp.warszawa.pl

tel. 573 180 209

Źródło: <https://eglos.pl/aktualnosci/item/30724-odwolanie-darowizny>